

Секція 4. ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

АВС ТА XYZ-АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПОРЯДКУВАННЯ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Бондар О. І., студентка

*Науковий керівник: Овчарова Н. В., к. е. н., ст. викладач
Навчально-науковий інститут бізнес технологій «УАБС»
Сумського державного університету*

В умовах посилення конкурентної боротьби підприємства, які займаються виробничою діяльністю, повинні значну увагу приділяти якості обліку та аналізу виробничих запасів. Аналіз виробничих запасів представляє собою одну із найбільш необхідних та складних процедур, яка потребує постійного вдосконалення.

Аналіз стану запасів має великий вплив на фінансове становище підприємства. Оскільки для того щоб виробничі результати були максимальними і процес виробництва та збуту продукції просувався нормально потрібно щоб запаси були в оптимальній кількості. Накопичення великої кількості запасів свідчить про спад активності підприємства. Великі понадпланові запаси приводять до уповільнення оборотності капіталу. Крім того, виникають проблеми з ліквідністю, збільшується псування сировини і матеріалів, зростають складські витрати, що негативно впливає на кінцеві результати діяльності. Таким чином проведення регулярного аналізу запасів допоможе вирішити ці проблеми.

Існує велика кількість методів аналізу запасів, а саме загальний, факторний, структурний та інші види аналізу. Проте особливу уваги слід звернути на АВС та XYZ-аналіз, за допомогою яких можна суттєво підвищити значущість інформації для прийняття рішень, які стосуються обсягів запасів на підприємстві.

Використавши ці методики аналізу дасть змогу:

- розв'язати задачу правильної розбивки всієї сукупності запасів на певні, однорідні за обраними ознаками кластери або групи товарів;
- раціоналізувати розмір і структуру запасів, які складають основну частку витрат підприємства;
- здійснити диференціацію асортименту залежно від рівномірності попиту та точності прогнозування;

- виявити найбільш рентабельну продукцію, найцінніших для підприємства постачальників і клієнтів, найвагоміших елементів затрат, найефективніших напрямів капіталовкладень [1, с. 92].

Суть АВС-аналізу полягає в поділі асортименту за різними параметрами. Ранжувати таким чином можна і постачальників, і складські запаси, і покупців, і тривалі періоди продажів – все, що має достатню кількість статистичних даних.

В основі методу АВС-аналізу лежить Паретто «20 на 80». Суть його полягає в тому, що якщо 80 % витрат припадає на 20 % видів запасів, то саме цим видам необхідно приділити увагу в процесі управління запасами [2, с. 98].

Порядок проведення АВС-аналізу запасів представлений у таких етапах:

- визначення цілі аналізу: контроль та аналіз запасів підприємства для мінімізації витрат і збільшення прибутку;
- вибір об'єктів аналізу: групи запасів (виробничі запаси, готова продукція, товари тощо);
- визначення чинників для диференціації об'єктів аналізу: вартість, маржинальний дохід, прибуток;
- оцінка об'єктів аналізу по виділених чинниках;
- ранжування показників;
- розподіл об'єктів на групи А, В, С, присвоєння значення груп вибраним об'єктам;
- інтерпретація результатів та розробка шляхів для підвищення ефективності і прибутковості підприємства.

До групи «А» відносяться найдорожчі та коштовні запаси, на частку яких припадає близько 75-80% загальної вартості запасів, але становлять вони лише 10-20% загальної кількості запасів, які перебувають на зберіганні. Група «В» налічує у своєму складі середні за вартістю запаси. Їхня частка в загальній сумі запасів становить близько 10-15%, але в кількісному співвідношенні – 30-40% загальної кількості запасів, які зберігаються. А група «С» – найдешевші запаси. Вони становлять 5-10% від загальної вартості запасів, і 40-50% загальної кількості запасів [3].

АВС-аналіз показує значення кожної групи запасів, тому для кожної групи складається різний ступінь деталізації під час планування контролю.

Для запасів групи «А» потрібно проводити точніший аналіз цін закупівель, детальний аналіз структури витрат, всеохоплюючий

аналіз ринку, отримання декількох пропозицій від постачальників, ретельніша підготовка замовлень та постачання, регулярний контроль запасів (щотижневий).

Запаси групи «В» характеризуються середньо-вартісними величинами, тому за ними здійснюється звичайний контроль і збір інформації про можливе поповнення запасів.

Через велику кількість и низьку вартість запасів групи «С», головна задача раціоналізації полягає у зниженні витрат на формування замовлень і складування. З цією метою можна проводити такі заходи: спрощення оформлення замовлень, зведені замовлення, телефонні замовлення, спрощений складський облік, великі партії замовлень, спрощений контроль замовлень [4].

Застосування ABC-методики в аналізі запасів підприємства обумовлене низкою переваг: простота розрахунку та застосування аналізу, що не вимагає великих капіталовкладень; широкий спектр сфер застосування (оцінка клієнтів, асортименту, сегментів діяльності, запасів товарів); гнучкість застосування [5].

Проте ABC-класифікація запасів має певний недолік, вона не враховує коливання попиту на кожену групу запасів. Тому найбільший ефект метод ABC дає в комбінації з іншим методом – XYZ-аналізом, згідно з яким запаси класифікуються залежно від характеру їх споживання та достовірності прогнозування змін в їх споживанні [6, с. 68].

Порядок проведення XYZ-аналізу запасів складається з наступних етапів:

- визначення коефіцієнта варіації для запасів, що аналізуються;
- групування запасів у відповідності зі зростанням коефіцієнта варіації;
- розподіл запасів по групах X, Y, Z.

Група X – запаси з високим рівнем стабільності споживання та можливістю точного прогнозування їх витрачання. Коефіцієнт варіації до 20%.

Група Y – запаси, потреба в яких характеризується певними тенденціями (наприклад сезонними коливаннями) та середніми можливостями їх прогнозування. Значення коефіцієнта варіації в інтервалі від 20 до 50%.

Група Z – запаси, попит на які виникає лише епізодично, будь-яких тенденцій немає і тому прогнозувати величину їх споживання та збуту досить важко. Коефіцієнт варіації від 50%.

Після проведення аналізу запасів з використанням ABC та XYZ-методів потрібно скласти сумісну матрицю, в якій буде виокремлено 9 груп. Найбільше уваги потрібно приділити запасам групи AX, оскільки це запаси найбільш дороговартісні і найчастіше споживаються [7, с. 142].

Таким чином, аналіз запасів на підприємстві з застосуванням методики ABC і XYZ-аналізу дозволяє оптимізувати обсяги запасів, які необхідні для нормального функціонування суб'єкта господарювання. Також дана методика відіграє вагому роль в управлінні підприємством, що дозволяє приймати раціональні рішення, які стосуються стратегії розвитку підприємства.

Література.

1. Безсмертна О. В. Особливості ABC-XYZ-аналізу в системі оцінки постачання сировини на молокопереробних підприємствах / О. В. Безсмертна // Економічний простір : Збірник наукових праць / ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» (Дніпропетровськ). – 2010. – № 36. – 364 с.

2. Хоменко Н. В. Товарні запаси: проблеми обліку, контролю та звітності : монографія / Н. В. Хоменко, О. В. Карпенко, Ю. А. Верига. – Полтава : ПУСКУ, 2010. – 153 с.

3. Оснач О. Ф. Промисловий маркетинг: навч. посібник /О. Ф. Оснач, В. П. Пилипчук, Л. П. Коваленко. – К. : Центр учбової літератури, 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/15341220/marketing/analiz_avs-hu_upravlinni_materialnimi_zapasami.

4. Бодряков Р. ABC-анализ для повышения эффективности работы склада. Пошаговое описание методики [Электронный ресурс] / Р. Бодряков // Журнал «Логистик & система». – 2005. – № 1. – Режим доступа : <http://www.rombcons.ru.logistikl.htm>.

5. Медведєва О. В. Система ABC-аналізу управління запасами: сутність та переваги впровадження на підприємстві / О. В. Медведєва, Л. В. Семерунь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/33_PRNIT_2012/Economics/10_119654.doc.htm

6. Образцова К. В. Системи та моделі управління запасами підприємства / К. В. Образцова, А. В. Шульга // Збірник наукових праць Дніпропетровського національного залізничного транспорту ім. ак. В. Лазаряна, 2012. - № 3. – 123 с.

7. Роганова Г. Застосування ABC- та XYZ-аналізу для управління товарними запасами ювелірної продукції / Г. Роганова // Схід. – 2010. – № 6 (106). – 214 с.

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Бондар Ю. І., студентка

*Науковий керівник: Кравченко О. В., к. е. н., доцент
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій "УАБС"*

Важливою інформаційною системою у бюджетній організації є система фінансової звітності, яка дозволяє отримувати основну економічну інформацію про установу, доступну для користувачів. Мета, склад, зміст і принципи підготовки фінансової звітності бюджетних установ регулюються НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності» [2].

Згідно НП(С)БОДС №101 «Подання фінансової звітності» [2] фінансова звітність бюджетної установи складається з: балансу (форма 1-дс), звіту про фінансові результати (форма 2-дс), звіту про власний капітал (форма 3-дс), звіту про рух грошових коштів (форма 4-дс) та приміток до фінансової звітності.

Порядок складання фінансової звітності бюджетних установ регулюється НП(С)БО 101 «Подання фінансової звітності» [2], Порядком заповнення форм фінансової звітності в державному секторі № 307 28.02.2017 [6], листом, НП(С)БО 121 «Основні засоби» [3], НП(С)БО 124 «Доходи» [4], НП(С)БО 135 «Витрати» [5], Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору № 11 23.01.2015 [1], Планом рахунків та Типовою кореспонденцією.

Складання фінансової звітності в бюджетних установах складається з наступних етапів:

1. Узагальнення даних бухгалтерського обліку. Тобто, для узагальнення господарських операцій, які відображені бюджетною установою в обліку протягом звітного періоду, а також для перевірки правильності облікових записів та складання звітності бухгалтер підбиває підсумки за рахунками бухгалтерського обліку відповідно до Плану рахунків.

У бюджетних установах складають оборотні відомості, які відіграють роль засобу зв'язку між фінансовою звітністю та